

Cardiologie

Atrium-fibrilleren (boezem-fibrilleren)

Een storing in het hartritme

Contactgegevens Alrijne Ziekenhuis

Alrijne Ziekenhuis Leiden
Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 517 8178

Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp
Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

Alrijne Ziekenhuis Alphen aan den Rijn
Meteoorlaan 4
2401 WC Alphen aan den Rijn
0172 467 467

**U heeft last van 'boezem-fibrilleren' (we noemen we dit ook wel atrium-fibrilleren). Dit is een hartritme-stoornis: uw hart klopt onregelmatig en vaak ook snel.
In deze folder vertellen wij u meer over deze hartritme-stoornis.**

In het kort

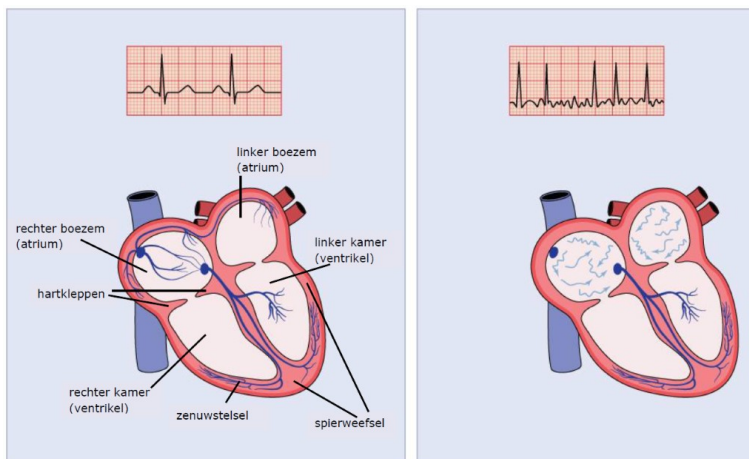
- Uw hart klopt onregelmatig: we noemen dit ook een hartritme-stoornis.
- Als dit kort duurt, is het niet gevaarlijk.
- Maar als het lang duurt, is dit slecht voor de hartspier:
  - u kunt last krijgen van hartfalen.
  - of een bloedpropje in de hersenen.
- De arts kan u behandelen met medicijnen: bloedverdunners of medicijnen om de hartslag te verlagen.
- Er zijn ook andere behandelingen mogelijk, bijvoorbeeld een cardioversie of operatie.
- Probeer gezond te leven: genoeg bewegen, gezond eten, minder koffie en alcohol.
- In Alrijne behandelen we u op de Atrium-fibrilleren poli (AF-poli)

Normaal hartritme en boezem-fibrilleren

Bij een gezond hart begint elke hartslag met een elektrisch seintje in de sinusknoop. De sinusknoop zit in de wand van de rechter boezem.

De sinusknoop stuurt het elektrische signaal van de boezems naar de kamers van het hart. Hierdoor trekt het hart samen.

Bij boezem-fibrilleren komt het seintje niet van de sinusknoop, maar van andere plekken in de boezems. Daardoor raakt de hartslag in de war.

De oorzaken van boezem-fibrilleren

Boezem-fibrilleren kan vanzelf ontstaan, vooral op oudere leeftijd. Maar het kan ook komen door andere problemen zoals:

- hoge bloeddruk,
- hartfalen,
- hartziekten,
- een schildklier die te snel werkt,

- een ontsteking in het lichaam,
- veel te zwaar zijn (= overgewicht),
- slaapapneu (OSAS),
- te veel alcohol drinken.

Hoe merk je dat je last hebt van boezem-fibrilleren?

Tijdens boezem-fibrilleren kloppen de kamers onregelmatig en meestal te snel. Dit kan het hart overbelasten. Als het kort duurt, is dat niet erg. Maar als het langer duurt, kan dat een naar gevoel zijn.

Ook kunt u last hebben van:

- een onregelmatige hartslag,
- een opgejaagd gevoel,
- bonzen van het hart,
- zweten,
- duizeligheid, licht gevoel in het hoofd,
- kortademig zijn,
- pijn op de borst.

Sommige mensen met boezem-fibrilleren, hebben nergens last van. Dan wordt het toevallig ontdekt.

Hoe kunt u zelf controleren of u last heeft van boezem-fibrilleren?

U kunt zelf controleren of u last heeft van boezem-fibrilleren:

- door de hartslag aan uw pols te meten;
- door uw hartslag te meten met een smartwatch, een app op de mobiele telefoon, een bloeddrukmeter of zuurstofmeter.

Voelt u een onregelmatige en snelle hartslag? Dan is de kans groot dat u boezem-fibrilleren heeft. Dit is dan ook te zien op een elektrocardiogram (ECG).

Hoe kunnen we boezem-fibrilleren behandelen?

Er zijn verschillende behandelingen voor boezem-fibrilleren. Uw arts bespreekt met u welke behandeling het beste voor u is.

- Meestal krijgt u bloedverdunners om een bloedpropje (= stolsel) te voorkomen. En u krijgt medicijnen om het hart rustiger of normaal te laten kloppen;
- Cardioversie: herstellen van normaal hartritme (elektrisch of met medicijnen);
- Medicijnen om de hartslag te verlagen;
- Ablatie: hierbij "beschadigt" de arts de plaatsen op het hart waarlangs de verkeerde seintjes gaan. Er ontstaan littekentjes die de seintjes tegenhouden;
- Een operatie als er een andere oorzaak is (klep- of bypassoperatie);
- Maze-procedure: een operatie via de ader in de lies. De arts maakt kleine sneetjes in de hartboezems om de verkeerde elektrische seintjes te blokkeren.

Risico's en complicaties van boezem-fibrilleren

Boezem-fibrilleren is meestal niet gevaarlijk. Maar kan vervelend zijn en er kunnen problemen (= complicaties) ontstaan als het niet wordt behandeld.

Bijvoorbeeld: er kunnen bloedpropjes (= stolsels) ontstaan en hartfalen.

- Het ontstaan van stolsels

Doordat de boezems niet goed samentrekken, kan er bloed in het hart blijven. Daardoor kunnen stolsels ontstaan die via het bloed naar de hersenen kunnen gaan. Hierdoor kunt u een beroerte krijgen. Als u meer risico op stolsels heeft, kan uw dokter bloed verdunnende medicijnen voorschrijven. Het is belangrijk om deze medicijnen altijd goed in te nemen.

- Hartfalen

Als het hart lange tijd te snel klopt, kan het minder goed gaan pompen. Dan kunt u last krijgen van hartfalen.

Tips

U kunt een aantal dingen doen om het risico op boezem-fibrilleren te verminderen:

- Een gezonde levensstijl: genoeg bewegen en een gezond gewicht.
- Minder koffie en minder alcohol drinken. Als u meer dan 4 koppen koffie per dag drinkt, kan dat de hartslag verhogen. Ook alcohol drinken kan de hartslag verhogen.

Wat moet u doen als u last krijgt van boezem-fibrilleren

Uw behandeld arts of verpleegkundig specialist (VS) bespreekt met u wat u moet doen als de hartritme-stoornis terugkomt of als u meer klachten krijgt.

Vaak stopt de hartritme-stoornis vanzelf binnen 24 tot 48 uur.

Is de hartritme-stoornis ontstaan door ziekte of koorts? Dan houdt de hartritme-stoornis vaak op als u weer beter bent.

De hartritme-stoornis kan ook stoppen als u extra medicijnen neemt. Uw arts of verpleegkundig specialist vertelt u welke medicijnen u kunt nemen en hoeveel u extra mag innemen.

Let op: krijgt u door de hartritme-stoornis last van bijvoorbeeld:

- pijn op de borst
- hevige benauwdheid?

Belt u dan uw huisarts of 112.

Uw huisarts zal u advies geven of overleggen met de cardioloog.

Heeft u klachten, maar kunt u nog wel goed voor uzelf zorgen? Dan kunt u afwachten of de ritmestoornis vanzelf stopt.

Als u zich zorgen maakt, kunt u bellen met de Atriumfibrilleren-poli (AF-poli). Samen met u onderzoeken we de beste manier om het hartritme te herstellen.

De AF-poli

De AF-poli is een gespecialiseerde polikliniek. Hier kunnen we patiënten goed informeren over:

- de oorzaak,
- de behandelingen,
- en het voorkomen van complicaties van deze hartritme-stoornis.

De AF-poli is bedoeld voor patiënten:

- die zijn doorgestuurd naar het ziekenhuis nadat boezem-fibrilleren is vastgesteld;
- na een opname op de Eerste Harthulp (EHH) vanwege boezem-fibrilleren;
- die zijn doorverwezen via een cardioloog voor meer uitleg of begeleiding;
- die moeten worden ingesteld op medicatie voor boezem-fibrilleren;
- die op controle komen na een cardioversie (de behandeling om een te snel hartritme weer normaal te krijgen);
- die opnieuw klachten hebben door boezem-fibrilleren.

Op de AF-poli komt u op het spreekuur van de verpleegkundig specialist (VS). Dit zijn gespecialiseerde verpleegkundigen die samenwerken met de cardioloog. Een verpleegkundig specialist is bevoegd om medische handelingen te doen, zoals een cardioversie.

Een bezoek aan de AF-poli

Tijdens een bezoek aan de AF-poli wordt:

- een hartfilmpje gemaakt (ECG)
- uw bloeddruk gemeten,
- uitleg gegeven over atriumfibrilleren,
- Ook kunt u uw vragen bespreken over de opname en behandeling.
- Er wordt een plan met u gemaakt voor als u weer klachten krijgt van boezem-fibrilleren.

Vragen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Stelt u deze dan tijdens de controle op de polikliniek.

Meer informatie

Meer informatie over boezem-fibrilleren kunt u vinden op de website van de Nederlandse Hartstichting: www.hartstichting.nl

Tot slot

Wat neemt u mee?

- uw (geldige) identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs);
- uw medicatie-overzicht. Dat is een lijst met de medicijnen die u nu gebruikt. U haalt deze lijst bij uw apotheek.

Heeft u een andere zorgverzekering of een andere huisarts? Of bent u verhuisd? Geef dit dan door. Dat kan bij de registratiebalie in de hal van het ziekenhuis.

Zorgt u ervoor dat u op tijd bent voor uw afspraak? Kunt u onverwacht niet komen? Geeft u dit dan zo

snel mogelijk aan ons door. Dan maken we een nieuwe afspraak met u.

Bereikbaarheid afdeling Cardiologie

Polikliniek Cardiologie

Leiden: routenummer 42

Leiderdorp: routenummer 105

Alphen aan den Rijn: routenummer 50

Telefonische bereikbaarheid (Leiden/Leiderdorp/Alphen aan den Rijn): 071 582 8043

Bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 08.30 - 12.00 uur en van 13.30 - 15.30 uur.

- Verpleegafdeling Cardiologie A3, locatie Leiderdorp (330): 071 582 8076
- Dagbehandeling Cardiologie A3, locatie Leiderdorp (340): 071 582 8076
- Afdeling Hartbewaking (CCU), locatie Leiderdorp (370): 071 582 8075
- Afdeling Eerste Hart Hulp (EHH), locatie Leiderdorp (370): 071 582 8075

Uw AF Paspoort

U heeft boezem-fibrilleren of u heeft last gehad van boezem-fibrilleren.

U heeft:

- tijdelijk boezem-fibrilleren
- aanhoudend Boezem-fibrilleren
- langdurig boezem-fibrilleren

U gebruikt de volgende bloedverdunner:

- Acenoucoumarol / Sintrom
- Fenprocoumon / Marcoumar
- Apixaban / Eliquis
- Rivaroxaban / Xarelto
- Dabigatran / Pradaxa
- Edoxaban / Lixiana

Als u geen bloedverdunders gebruikt, moet u binnen 24 uur contact opnemen met polikliniek Cardiologie of de Eerste Hart Hulp (EHH) i.v.m. het plannen van een cardioversie. Geef dit ook door als u belt.

Op dit moment gebruikt u de volgende medicijnen voor de behandeling van boezem-fibrilleren:

1. -----

2. -----

3. -----

Bijwerkingen had ik van: -----

De klachten hierbij waren: -----

Als ik weer klachten krijg, mag ik extra innemen:

_____ tot max. _____ mg extra per dag.

Als de klachten weer terugkomen, belt u met de polikliniek Cardiologie: 071 582 8043.

Bij niet spoedeisende klachten stuurt u een mail naar afpoli@alrijne.nl

Als u weer ritmestoornissen voelt, moet u in de mail vermelden:

- Wanneer de hartritme-stoornis begonnen is;
- of u extra medicijnen heeft ingenomen, wanneer u ze heeft ingenomen en of de klachten minder

werden;

- of u de afgelopen 4 weken bloed verdunnende medicijnen heeft gebruikt;
- als u wordt behandeld bij de trombosedienst, wat de laatste INR-waarde bij u was;
- wanneer u voor het laatst gegeten heeft.

De specialist van de AF-poli krijgt uw melding via de telefoondienst of email.

Hij/zij neemt op werkdagen binnen 24 tot 48 uur contact met u op.

- Vergeet niet uw achternaam en geboortedatum in de mail te zetten.
- Leg ook kort uit of u hartritme-problemen heeft of bijvoorbeeld een vraag wilt stellen over de medicijnen of behandeling.
- Houd uw vraag/opmerking kort!
- En zet geen privacygevoelige gegevens in de mail.